

เทศน์เช้า วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

โลกเขาว่าแมวเก้าชีวิตนะ แมวเก้าชีวิตหมายถึงว่า มันรู้จักล้มรู้จักลุกไง พวกเรานี่ ประพฤติปฏิบัติ ถ้ามันไม่ได้ผล เห็นใหม่ คำว่าไม่ได้ผลนี่ เราจะเอาทีเดียวให้ได้ผลนะ คุณสิ เวลาหุงข้าว เราอุตสาหหุงข้าว เห็นใหม่ สมัยก่อนเราหุงข้าวเราต้องเช็ดน้ำ คนที่จะหุงข้าวได้สวย คนที่จะหุงข้าวได้งามนี่ เขาต้องฝึกของเขา เขาต้องมีความชำนาญของเขาใช้ไหม เดียวนี้การทำอะไรไม่ได้วัดกันที่ฝีมือเลย เพราะกดปุ่มอย่างเดียว สมัยโบราณเราหุงข้าวเช็ดน้ำกัน คนนี้หุงข้าวดี คนนี้หุงข้าวไม่ดี

อันนี้ก็เหมือนกัน นี่ขนาดหุงข้าวหุงปลาหาอาหารมากินกันเองนะ แล้วนี่การประพฤติปฏิบัตินี้ ถ้าประพฤติปฏิบัติมันก็เหมือนเราหุงหาอาหารนี้ เราต้องหมั่นทำชำนาญไง ถ้ามันหุงข้าวแล้วข้าวมันไม่สวยแบบเขา ข้าวมันไม่ดีแบบเขา เราก็ต้องสังเกตสิว่ามันเป็นเพราะไฟ หรือไม้ เป็นเพราะไฟ เป็นเพราะน้ำ เป็นเพราะข้าว เป็นเพราะอะไร เราก็สังเกตอย่างนั้น เราก็ทำให้ได้ดีเหมือนเขา

ไอ้การประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน ในเมื่อเราปฏิบัติของเราแล้ว เราก็ปฏิบัติมันก็หุงข้าวเหมือนกันนั่นแหละ ข้าวเราดิบบ้าง สุกบ้าง เราก็กินของเราไป เพราะอะไร เพราะการประพฤติปฏิบัติของเรามันยังไม่สมควร ไม่สมควรคือไม่มรรคสามัคคี ถ้ามรรคสามัคคีเมื่อไหร่ มันชำระกิเลสออกไปแล้วมันก็เป็นประโยชน์กับเรา เห็นใหม่ มันก็เหมือนเราตัดข้าวใส่จาน เราได้กินข้าว เรากินอาหาร เราได้อิ่มหน้าสำราญของเรา เห็นใหม่

นี่แต่กว่าจะได้มา แต่ละบุคคลมันต้องฝึกฝนขึ้นมาเพราะอะไร เพราะมันอยู่ที่ ความชำนาญ อยู่ที่ความชำนาญ..หนึ่ง อยู่ที่ความใจรักนะ คุณสิ บางคนไม่ใจรัก เราไม่ต้องทำก็ได้ คนอื่นทำให้เราได้ ไซ้ ในการพึ่งพาอาศัยของโลกพ่อแม่ก็เลี้ยงดูลูก หมู่คณะ เพื่อนฝูงก็จุนเจือกัน มันเป็นเรื่องธรรมดา

แต่ถ้าเป็นเรื่องการประพฤติปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลยว่า เราเป็นผู้ชี้ทางให้เท่านั้นนะ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติต้องจัดการได้เอง เห็นไหม นี่เวลาเราเจ้อจกัน เรามาฝากฝังกัน แต่เวลาทุกคนจะกินอาหาร ทุกคนต้องตักใส่ปากของตัวเองนะ ทุกคนต้องใช้ฟันเคี้ยวบดกินนะ ทุกคนต้องกลืนลงในคอของตัวเองใช้ไหม ให้คนอื่นกลืนแทนเราได้ไหม มันกลืนแทนเราไม่ได้หรอก การช่วยเหลือกัน มันคือช่วยเหลือเจ้อจกันจากข้างนอก

แต่การกระทำของเรานี้ เรื่องของกรรมนี้ หัวใจมันต้องได้สัมผัส เห็นไหม เป็นสันทิฏฐิโก นี่สันทิฏฐิโกความรู้แจ้งในหัวใจ เห็นไหม เป็นปัจเจกตั้ง แต่เวลาเราศึกษาธรรมกัน เราศึกษาปริยัติ เราศึกษากันนี้ เราฟังครูบาอาจารย์นี้ อย่างนี้เขาว่าซุบมือเปิบ เห็นไหม ฟังธรรม ฟังธรรม ธรรมนี้มาจากไหน ธรรมนี้มาจากใจ เห็นไหม ถ้าใจนั้นมันบริสุทธิ์ ธรรมนี้ออกมาบริสุทธิ์มาก หลวงปู่มั่นบอกไว้ในมุตโตทัย เห็นไหม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้สุดยอดเลย แต่สถิตในที่ใด คือผู้สื่อใจ ถ้าผู้สื่อที่สะอาด นี่สื่อได้มากสื่อได้น้อยขนาดไหน มันก็จากความจริงอันนั้น ความจริงในหัวใจอันนั้น

ผู้สื่อสื่อไปอย่างหนึ่ง ผู้รับตีความหมายไปอย่างหนึ่ง เห็นไหม เพราะอะไร เพราะมันเป็นสมมุติ สมมุติบัญญัติ เห็นไหม สมมุติบัญญัติ บัญญัตินี้มันเป็นศัพท์ เวทนาจืออะไร วิญญาณคืออะไร วิญญาณก็ว่าวิญญาณคือผี ไม่ใช่หรอก วิญญาณคืออารมณ์ กระทบเรานี้ไง เวลาเสียงกระทบหูนี้ความรู้สึกเกิดขึ้น นี่โสตวิญญาณ จ्ञานวิญญาณ วิญญาณต่างๆ ที่กระทบ เห็นไหม วิญญาณรับรู้แบบนี้ วิญญาณในขั้น ๕ นี่เป็นบัญญัติ แต่ในความสามัญสำนึกเราวิญญาณคือผี วิญญาณคือสิ่งภายนอก วิญญาณภายนอก วิญญาณภายใน เห็นไหม นี่เป็นศัพท์ สมมุติบัญญัติ

แล้วพูดถึงผลนี้ ผลมันเป็นโลกุตตรธรรม โลกุตตรธรรมไม่ใช่โลกียธรรม โลกียธรรมคือธรรมของโลกเรานี้ เราสื่อสารกับโลก เห็นไหม คุณติ เด็กของเรา เราให้ฝึกพูด หัดเดิน หัดพูด เห็นไหม เราพูดแล้วเขาก็ไม่เข้าใจ ต้องพูดซ้ำพูดซาก อันนี้สินั่นนะ อันนี้เขาเรียกว่าโง่นั่นนะ ซ้ำแล้วซ้ำเล่า เห็นไหม นี่โลกียปัญญามันจะต้องสื่อกันขนาดนี้เลย เห็นไหม แล้วโลกุตตรปัญญามันละเอียดเข้าไปขนาดไหน ถ้าละเอียดเข้าไปขนาดนั้น

นี่การฝึกฝนอย่างนี้ เห็นใหม่ เหมือนกับที่เรากินอาหารเข้าไปในปากนี้ คำว่า หวาน เห็นใหม่ เขาก็ตีตัวอักษรว่าหวานนะ นี่ลูกนะ หวานนะ หวานนะ แต่ถ้ามันเคยกิน แล้ว พอบอกว่าลูกนี่คือน้ำตาลนะ ไม่ต้องบอกว่าหวาน ลูกจะเข้าใจว่าหวาน เพราะอะไร เพราะลูกเคยกิน เห็นใหม่ นี่สันติภูฏิกโกเป็นอย่างนี้ไง การชำระกิเลสมันเป็นสภาวะแบบ นั้น

ถ้าเราไปเป็นแมวเก้าชีวิต จะประพฤติปฏิบัติแล้วมันจะผิดพลาดบ้าง มันจะมี อุปสรรคบ้าง เราต้องเข้มแข็งนะ ถ้าเราไม่เข้มแข็ง เราจะไม่มีจุดยืนของเรา เราจะทำอะไร ของเรา เราจะทำอะไรของเราทำแล้วจะให้ได้เลยนี่ เป็นไปได้อย่างไร เป็นไปได้ได้อย่างไร คุณติ คนประกอบสัมมาอาชีพะ เขาตั้งบริษัทกัน บางบริษัทตั้งมาแล้วต้องรอเวลา ต้อง บริหารจัดการ กว่าจะคุ้มทุน เห็นใหม่ บางบริษัทยังไม่ทันตั้งเลยนะ ลูกค้ามาจองกันเลย เห็นใหม่ นี่อย่างนี้เขาเรียกว่ามันเป็นกาล เป็นเวลา เป็นอำนาจวาสนา อำนาจวาสนานี้ แข่งกันไม่ได้ แต่ทุกคนมีหัวใจ เห็นใหม่ ทุกคนเป็นญาติกันโดยธรรม มันมีความรู้สึก อย่างนี้ เราสามารถทำได้ เห็นใหม่

นี่สิ่งที่ทำได้ มีอำนาจวาสนามากมันก็ประสบความสำเร็จเร็ว มีอำนาจวาสนา พอประมาณมันก็ประสบผลสำเร็จปานกลาง มีอำนาจวาสนาน้อยแต่ก็ประสบความสำเร็จได้ ประสบความสำเร็จได้เพราะอะไร เพราะมันมีเหตุมีผลไง มันมีเหตุมี ปัจจัยไง ในเมื่อเราหุงข้าว เราตั้งไฟของเรา เรารักษาไฟของเรา เห็นใหม่ เรามีหม้อ เรามี น้ำ เรามีข้าว เรามีทุกอย่างพร้อมนี้ เรารักษาของเรา มันต้องเดือด มันต้องสุก แต่จะสุก ขนาดไหน เราตั้งไฟไว้ เราเที่ยวไปดับไฟ เอน้ำสาดไปที่ไฟ อย่างนี้มันเข้าใจผิดใจ มัน เป็นอวิชชา มันเป็นความเข้าใจผิดว่า ถ้าเอน้ำสาดไปที่กองไฟข้าวอาจจะดีขึ้น

นี่ก็เหมือนกัน การประพฤติปฏิบัตินี้ต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างนั้น มัน คาดหมายไป มันไม่เป็นความจริงเลย เหมือนเอน้ำสาดไปที่กองไฟ เอน้ำสาดที่กองไฟ อุณหภูมิมันจะร้อนขึ้นมา มันจะได้สุกเร็ว จะเป็นไปได้อย่างไร แต่ถ้าเราทำไปตามลัจจะ ของเขา ลัจจะของเขานะ ตามเหตุผลของเขานี้ มันจะต้องเป็นสภาวะแบบนั้นแน่นอน นี่ เราก็ห่มรักษาของเราไง รักษากองไฟ รักษาภาชนะไม่ให้มันล้น ไม่ให้มันต่างๆ รักษา ให้ดี เห็นใหม่ แล้วเป็นไปไม่เป็นไป เห็นใหม่ สิ่งนี้มันมีเหตุมีผลของเขา

มีเหตุมีผลคืออะไร มีกายกับใจใจ มีกายกับใจ เห็นไหม แล้วประพฤติปฏิบัตินี้
กิเลสชำระกิเลสไม่ได้ ต้องเป็นธรรมชำระกิเลส ขณะที่ทำอยู่นี้ ธรรมนี้มันเป็นธรรมของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่มัน เห็นไหม ทองคำที่อยู่ในแผ่นดิน ทองคำอยู่ใน
เหมืองนะ ไม่มีใครเป็นเจ้าของมันนะ มันเป็นสมบัติของสาธารณะ มันไม่มีใครจะเอา
เป็นประโยชน์ของมันได้ เพราะมันอยู่ในเหมือง เหมืองมันลึกมาก มันขุดไม่ได้ เห็นไหม

หัวใจของเราอยู่ในร่างกายของเรา ความรู้สึกมันอยู่ลึกมาก เราขุดไม่ได้ เราทำ
อะไรไม่ได้ มันก็เป็นคาถาหมาย เราก็นี่เหมืองทองคำ ที่นี่เป็นเหมืองทองคำ แต่ทองคำอยู่
ในดินได้ประโยชน์อะไร ก็รู้ว่าเหมืองทองคำ ธรรมะก็เหมือนกัน เราว่าธรรมะเป็นของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ว่าธรรมะเหมือนกัน ธรรมะเหมือนกัน แต่มันไม่ไป
เกิดกับเรา เห็นไหม ถ้ามันเกิดจากเรา เราจะเคี้ยวกินอาหารจากปากของเรา เห็นไหม ถ้า
เคี้ยวกินอาหารจากปากของเรา เราก็ประพฤติปฏิบัติของเราไป เรามีความตั้งใจของเรา

เราต้องมีความตั้งใจ จะอุปสรรค จะมีขวากหนามขนาดไหน มันก็ต้องใส่ใจทำ
นะ เพราะอะไร เพราะเราเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธเราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ก่อน เห็นไหม พุทธปัญญา เมตตาคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะทำให้เรา
เข้ามาถึงตัวเราเองได้ เหมือนกับเราตีเทนนิส เห็นไหม หัดเล่นเทนนิสใหม่ๆ มันต้องตี
เข้ากำแพงแล้วก็กระดอนกลับมา เรานี้หัดเล่นเทนนิสใหม่ๆ เลย จะไปแข่งกีฬากับเขานี้
เสรีฟยังเสรีฟไม่เป็นเลย แล้วจะไปเล่นเทนนิสแข่งกับใคร แต่ถ้าเราตีเข้าข้างฝา ตีเข้า
กำแพงแล้วมันโค้งออกมา เพราะเราหัดฝึกฝนของเรา เห็นไหม นี่เราต้องตีฝึกฝนของเรา

นี่ก็เหมือนกัน เราฝึกฝนของเรา เราทำอะไรของเรา เราก็พยายามทำอะไรของเรา
ขึ้นมา แต่ถ้าเมื่อไหร่เราเจอคู่แข่งกัน คือเจอการแข่งกันเทนนิส คือเจอกิเลสใจ ถ้า
เมื่อไหร่เราไปเจอสิ่งที่เป็นกิเลส เห็นไหม เช่น เราอยากจะมา มันไม่มา เราอยากจะไป
มันไม่ไป เราประพฤติปฏิบัติขึ้นไปมันมีอะไรโต้แย้งขึ้นมา นี่เราจะไปเจอกิเลส พอเจอ
กิเลสมันก็มีคู่แข่ง มันก็มีความเพืดเพลิน เห็นไหม การแข่งขัน การเล่นเกม ถ้ามีการ
แข่งขันเราได้รางวัล เราชนะได้รางวัลจะมีความสุขมาก ปัญญามันใคร่ครวญไป พอกิเลส
มันสงบตัวลง มันจะปล่อยวางมาก มันจะมีความสุขมาก เห็นไหม

แม้แต่ความเข้าใจ ความเข้าใจว่าเราปรารถนาดีกับเรา คุณ คุณอย่างอาหารรสชาติจัดๆ เห็นใหม่ กินแล้วนี่รสชาติมันเอร็ดอร่อย แต่มันไปให้ผลข้างเคียงกับร่างกาย เห็นใหม่ อาหารรสชาติพอประมาณ อาหารรสชาติจัดขึ้นมาเป็นประโยชน์กับเรา นี่ก็เหมือนกัน ธรรมชาติที่มันละเอียดเข้ามามันจะเป็นสภาวะแบบนั้นไง แต่ถ้าเป็นสภาวะของโลก เห็นใหม่ อู๊ย! ตื่นเต้นไปกับอารมณ์ความรู้สึก ตื่นเต้นไปกับรสชาติของความรู้สึก อันนั้น มันไม่เป็นธรรมหรอก มันเป็นเรื่องของโลกๆ แต่มันก็ต้องฝึกฝนเข้ามา เพราะมันเป็นทางผ่านไง เปลือกผลไม้ ถ้าเราจะกินผลไม้ ผลไม้ผลนั้นเราต้องแกะเปลือกไข้ใหม่ ถ้าเราไม่แกะเปลือก เราจะกินผลไม้ที่ใหม่

นี่ก็เหมือนกัน อาการของใจที่มันตื่นเต้น ที่มันมีรสชาติ มันก็เป็นอาการของใจ เห็นใหม่ มันต้องทะลุผ่านอันนี้เข้ามา มันถึงจะเข้าไปถึงตัวใจใจ ถ้าถึงตัวใจมันก็ได้ประโยชน์กับเรา เราถึงต้องหมั่นวิเคราะห์ หมั่นวิจัย ต้องหมั่นสังเกต สังเกตความรู้สึกของเรา เราประพฤติปฏิบัติจะล้มจะลุกขนาดไหน อันนั้นคืออำนาจวาสนา คือความเป็นไปของเรา อย่างน้อยเนื้อต่ำใจ ทำแล้วได้ผลประโยชน์ฝั่งไว้ที่ใจนะ มันก็เป็นผลประโยชน์ของเรา ถ้ามันไม่ได้ผลประโยชน์ ก็เหมือนกับเรามีประสบการณ์ เห็นใหม่ เราทำงานบริษัทไหน ตั้งบริษัทไหน เราทำธุรกิจอย่างไร เห็นใหม่ ถ้าล้มลุกคลุกคลาน อันนี้ก็ประสบการณ์ของเรา เราผ่านมาก็ซบก็ซ้อน ประสบการณ์ก็ปีก็เดือนทำงานมา

นี่ไม่ให้เนื้อต่ำใจ ถ้าน้อยเนื้อต่ำใจมันเป็นเรื่องของกิเลส ถ้ากิเลสน้อยเนื้อต่ำใจแล้วก็ขุ่นขื่นมานะ พวกเราจะไม่มีกำลังใจ แล้วจะก้าวเดินไปไม่ได้ ถ้าเรามีกำลังใจ เราจะก้าวเดินไปได้ เห็นใหม่ นี่สังขธรรม สังขจะ อริยะสังขจะ สังขจะเข้ากับความจริง ถ้าหัวใจเราจริง เรามีสังขจะจริง เราจะทำได้เป็นประโยชน์ของเรา

ถ้ามันจะผิดพลาด นี่ก็เป็นเรื่องธรรมดา คนทำงานมันก็ต้องมีผิดทั้งนั้นแหละ คนไม่เคยทำงานเท่านั้นถึงไม่เคยผิดพลาด เราจะทำงาน เราจะประพฤติปฏิบัติ แล้วงานจากข้างนอก งานจากข้างในจะไม่ผิดมันเป็นไปได้ เป็นไปไม่ได้เลย มันต้องผิดเกือบทุกอย่าง ทุกองค์ก็ว่าได้เลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตั้ง ๖ ปี สัมผัสสมา แล้วเราทำของเรา พยายามของเราขึ้นไป เพราะเราสร้างสม แต่เราเชื่อแล้วเราหันเข็มทิศ หันเหชีวิตเข้ามาเพื่อค้นคว้า อันนี้ก็บุญของเราแล้ว เพราะอะไร เพราะเป็นสมบัติอันที่ว่ามันจะติดกับใจไป สมบัติของโลกเขาหากันก็เป็นสมบัติของโลกนะ

สมบัติของใจหามานะ เห็นใหม่ แค่นหันมาสนใจ แค่นหันมาเพื่อทำของเรา อันนี้ก็
เป็นบุญกุศลแล้ว แล้วประพฤติปฏิบัตินั้นได้ผลขึ้นมา มันก็เป็นอริยสัจที่เหนือสัจจะ
ความจริงของโลก ที่ว่าสัจจะความจริงที่เขาต้องการนี้เป็นอริยสัจจะเลย ถ้าเกิดมาจากใจ
ของเรานี้ผลงานของเรา เป็นความสุขของเรา จะจิตใจของเราตลอดไป นี่คือผลของการ
ประพฤติปฏิบัติ จะล้มจะลุกก็เป็นคติเตือนใจ แล้วได้ผลมาก็เป็นสมบัติของเราเอง ไม่ใช่
สมบัติในเหมืองนั้น สมบัติในเหมืองต้องไปค้นคว้าขึ้นมา

สมบัติของเราสมบัติที่อยู่ในคอเรา เป็นสิ่งประดับที่อยู่กับตัวเรา เป็นสมบัติของ
เรา นี่เป็นสมบัติของเรา นี่ถ้ามีจุดยืน มีความคิด เราจะมีโอกาส เราย่าน้อยเนื้อต่ำใจ อย่า
ท้อแท้อ่อนแอ ต้องเข้มแข็ง นี่ถึงจะเป็นชาวพุทธ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน
อย่างนั้น เอวัง